

Kvantifikátory a entailment

(Formální sémantika I; volná parafráze Cann konec 6, kapitoly)

I. Vyplývání

1. oznamovací věta bez negace a kvantifikátorů

- (1) *Karel má psa.*
- (2) *Karel má zvíře.*

-vyplývání z podmnožiny na množiny (upward entailing kontexty, UE)

2. větná negace

- (3) *Karel nemá psa.*
- (4) *Karel nemá zvíře.*

-vyplývání z množiny na podmnožinu (downward entailing kontextu, DE)

II. Kvantifikátory logiky prvního řádu

-kvantifikátory operují se dvěma argumenty (N, VP)

-jaké vytvářejí kontexty vzhledem k entailmentu?

1. první argument

\exists

- (5) *Někteří studenti tančí.*
- (6) *Někteří studenti filozofie tančí.*

-vyplývání z podmnožiny na množinu (z 6 na 5), UE

\forall

- (7) *Všichni studenti tančí.*
- (8) *Všichni studenti filozofie tančí.*

-vyplývání z množiny na podmnožinu (z 7 na 8), DE

2. druhý argument

\exists

- (9) *Někteří studenti tančí.*
- (10) *Někteří studenti tančí salsu.*

-vyplývání z podmnožiny na množinu, UE

\forall

- (11) *Všichni studenti tančí.*
- (12) *Všichni studenti tančí salsu.*

-vyplývání z podmnožiny na množinu, UE

NPI

-negative polarity items (negativně polaritní výrazy)

-licencovány DE operátory (zjednodušeně: slova, která se objevují pouze v blízkosti operátorů s negativní sémantikou)

angličtina: any, ever

- (1) *I wanted any cake.
- (2) I didn't want any cake.

- (3) *I saw her ever.
- (4) I didn't see her ever.

v češtině?

asi: *vůbec*, idiomy jako *ani noha*, *ani kapku*, *-koliv* (*kdokoliv*, *cokoliv*...)

(společné mají to, že je nejde použít v obyčejné oznamovací větě bez negace)

problém: DE není jen negace

některé další DE kontexty:

málo (*Málo lidí vůbec přišlo.*),

příliš (*Petr byl příliš unavený na to, aby vůbec šel do školy.*),

jenom (*?Jenom Petr vůbec přišel.*),

adverzativní predikáty (*Petr odmítl vůbec přijít. Marie byla překvapená, že Petr vůbec přišel.*

atd.) -*slíbit*, *být překvapený*, *omlouvat se*, *být rád*, *pochybovat*

antecedent kondicionálu (*Jestli vůbec Marie přijde, pozvěte ji příště znova.*),

komparativy (*Byl vyšší než jsme vůbec mysleli.*),

relativní věty s hlavou \forall (*Každý, kdo vůbec viděl Pána prstenů, ví, že hobiti nejsou trpaslíci.*),

otázky (*Už jsi tam vůbec volal?*)

(sedí pro anglické *any*, v češtině je relativně bezproblémové *vůbec*, další dvě skupiny se chovají každá jinak)

-NPI jsou výrazy, které musí být c-komandovány negativním operátorem